Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000254

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 10-01-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ №3 від 26.01.2024 Селекційно-генетичного інституту - Національного центру насіннєзнавства та сортовивчення про видачу диплому доктора філософії та додатку європейського зразка Фаніну Я. С.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фанін Ярослав Сергійович
2. Yaroslav Fanin

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3129-7583

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 201

Назва наукової спеціальності: Агрономія

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Селекція і насінництво сільськогосподарських культур

Дата захисту: 05-01-2024

Спеціальність за освітою: Захист і карантин рослин

Місце роботи здобувача: Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення

Код за ЄДРПОУ: 00494628

Місцезнаходження: Овідіопольська дорога, 3, Одеса, 65036, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 3337

Повне найменування юридичної особи: Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення

Код за ЄДРПОУ: 00494628

Місцезнаходження: Овідіопольська дорога, 3, Одеса, 65036, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення

Код за ЄДРПОУ: 00494628

Місцезнаходження: Овідіопольська дорога, 3, Одеса, 65036, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.35.03

Тема дисертації:

1. Селекційно-генетичні аспекти формування та покращення біохімічних показників якості зерна озимої м'якої пшениці Triticum aestivum L.

2. Breeding and genetic aspects of formation and improvement of biochemical parameters of grain quality of winter soft wheat Triticum aestivum L.

Реферат:

1. У дисертаційній роботі викладено результати досліджень сучасних сортів озимої м'якої пшениці із СГІ–НЦНС, вітчизняних і закордонних селекційних установ, які найбільш поширені в Україні. В дослідах головним чином порівнювались сучасні сорти з сортами попередніх етапів селекції для виявлення найбільших селекційних змін для сучасних сортів. Дослідження здійснювали за показниками елементів структури врожаю, вмістом білка та інших біохімічних показників у зерні, а також рівнем седиментації. У роботі була задіяна колекції інтрогресивних ліній як можливих донорів високої білковості. Це лінії з геном GPC-B1 (6 шт) від Triticum dicoccoides та лінії з генами від Aegilops tauschii (18 шт). Цей матеріал досліджувався за врожайністю, масою 1000 зерен, вмістом білка в зерні, фракційним складом білка, рівнем

седиментації та вмістом мікроелементів. Було виявлено суттєвий вплив гена GPC-B1 на процес накопичення та реутилізації азотовмісних сполук у порівнянні з дією інших генетичних систем. Розпочата селекційна програма на базі нового генетичного матеріалу, внаслідок чого розроблені методичні прийоми введення гена GPC-B1 та іншого інтрогресивного матеріалу в місцевий генофонд озимої м'якої пшениці для оптимізації селекційних прийомів вирощування пшениці озимої, які спрямовані на покращення біохімічної якості зерна, встановлені ефективні методи селекції на підвищення вмісту білка та інших господарсько цінних ознак.

2. The dissertation presents the results of research on modern varieties of winter soft wheat from the PBGI-NCSCI, domestic and foreign breeding institutions, which are most common in Ukraine. The experiments mainly compared modern varieties with varieties of previous stages of breeding to identify the greatest selection changes for modern varieties. The research was carried out on the basis of yield structure elements, protein and other biochemical parameters in grain, and sedimentation levels. The work involved collections of introgressive lines as possible donors of high protein content. These are lines with the GPC-B1 gene (6 accessions) from Triticum dicoccoides and lines with genes from Aegilops tauschii (18 accessions). This material was studied for yield, weight of 1000 grains, protein content in grain, protein fractional composition, sedimentation level and trace elements content. A significant effect of the GPC-B1 gene on the accumulation and recycling of nitrogen-containing compounds was found compared to the effect of other genetic systems. A breeding programme based on the new genetic material was launched, As a result, we have developed methods for introducing the GPC-B1 gene and other introgressive material into the local winter soft wheat gene pool to optimise breeding practices for winter wheat cultivation aimed at improving the biochemical quality of grain, and established effective breeding methods for increasing protein content and other economically valuable traits.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Фанін Я. С., Литвиненко М. А. Урожайність та елементи продуктивності рослин у сучасних вітчизняних і закордонних сортів озимої м'якої. Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка, 2023. №38. С. 70-77
- Молодченкова О.О, Фанін Я.С. Агробіологічна характеристика нових генетичних джерел високої білковості зерна і їх особливості в накопичені і реутилізація азоту. Аграрні інновації, 2023 № 18. С. 196-204
- Фанін Я. С., Литвиненко М. А. Урожайність та показники якості зерна у вітчизняних і закордонних сортів озимої м'якої пшениці. Зернові культури, 2023. № 7(1). С. 129-137
- Фанін Я. С., Литвиненко М. А. Дослідження ліній пшениці озимої м'якої від парних схрещувань місцевих сортів з лініями донорами гена GPC-B1. Аграрні інновації, 2023 № 20. С. 105-111
- Motsnyi I., Lytvynenko M., Golub E., Nargan T., Nakonechnyy M., Lyfenko S., Molodcchenkova O., Fanin Ya., Mishchenko I., Smertenko A., Mishchenko L. Disease resistance and adaptation of winter wheat lines derived from wide hybridization under arid environments. Zemdirbyste-Agriculture. 2022. Vol. 109, No. 3 P. 227 – 236

Наукова (науково-технічна) продукція: оригінальний константний селекційний матеріал озимої м'якої пшениці з підвищеним вмістом білка та інших біохімічних показників якості зерна; оптимізована схема селекційного процесу створення вихідного матеріалу з поліпшеними біохімічними характеристиками

Соціально-економічна спрямованість: створення принципово нової продукції (матеріалів, технологій тощо) для забезпечення експортного потенціалу та заміщенню імпорту

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0116U000672, 0121U107975

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Молодченкова Ольга Олегівна
2. Olha Molodchenkova

Кваліфікація: д. б. н., старший науковий співробітник, 03.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000000331297583

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення

Код за ЄДРПОУ: 00494628

Місцезнаходження: Овідіопольська дорога, 3, Одеса, 65036, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Литвиненко Микола Антонович
2. Mykola Lytvynenko

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, академік, 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000000286056587

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення

Код за ЄДРПОУ: 00494628

Місцезнаходження: Овідіопольська дорога, 3, Одеса, 65036, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Леонов Олег Юрійович
2. Oleg Leonov

Кваліфікація: д. с.-г. н., старший науковий співробітник, 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Московський, буд. 142, Харків, Харківський р-н., 61060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кириленко Віра Вікторівна
2. Vira Kyrylenko

Кваліфікація: д. с.-г. н., старший науковий співробітник, 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8096-4488

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496863

Місцезнаходження: вул. Центральна, буд. 68, с. Центральне, Миронівський р-н., 08853, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Червоніс Михайло Володимирович
2. Mykhailo Chervonis

Кваліфікація: к. с.-г. н., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0001-9941-2720

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення

Код за ЄДРПОУ: 00494628

Місцезнаходження: Овідіопольська дорога, 3, Одеса, 65036, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лаврова Галина Дмитрівна
2. Halyna Lavrova

Кваліфікація: к. б. н., старший науковий співробітник, 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3086-6572

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення

Код за ЄДРПОУ: 00494628

Місцезнаходження: Овідіопольська дорога, 3, Одеса, 65036, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Файт Віктор Іванович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Файт Віктор Іванович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Фанін Ярослав Сергійович
Реєстратор	УкрІНТЕІ

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна